



FOR NASJONAL FRIHET OG SOSIAL RETTFERDIGHET

Budstikken går:

Vær med i stormønstringen på Østre Toten 9. og 10. august

«8. Mai» kommer ut i Kristiansund N. — Postadresse boks 41. — Kontor:  
Nordre Enggate 20 LL. — Abonnementspris kr. 16,— pr. år, løssalgpris  
40 øre. — Annonsepris kr. 0.32 pr. m/m. — Fåes i kioskene hver lørdag.

Nr. 27.

Fredag 18. juli.

6. årg.



# La oss få et republikansk parti!

Av Dagfinn Gjessing

HELGE GRØNSTADS APPEL om dannelse av et nytt politisk parti kom vel ikke overraskende på noen. De fleste av oss har sikkert hele tiden vært klar over at utviklingen i Norge etter 1945 før eller senere måtte føre til politiske nydannelser.

Så langt kan jeg følge Helge Grønstad. Men absolutt ikke lenger.

For i neste åndedrag begynner Grønstad å trekke fram Nasjonal Samlings program. Han sier ikke med rene ord at han vil legge dette program til grunn for det nye partiet, men en må jo få inntrykk av at det er det han vil. Med andre ord en gjenreisning av Nasjonal Samling.

Kjære Helge Grønstad, jeg håper jeg har misforstått deg. Dette må ikke skje!

Vi kan trolig alle tenke oss hvordan en gjenopprettelse av NS ville virke blant folk. Den ville iallfall ødelegge alt hva vi har oppnådd av goodwill i disse årene. Den ville skape ny hets, nytt hat, nye forfølgelser. Og den ville selvsagt ikke ha noen mulighet for tilslutning.

Dessuten — det er helt riktig som Grønstad sier at NS-programmet var et godt program, så godt at selv våre motstandere måtte innrømme det. Men det var den gang. Nå etter krigen er alle forhold så annerledes at tiden i dag kaller på et ganske annet program enn det som var godt før krigen.

Nei, jeg håper jeg har misforstått Grønstad.

Men hvorfor skulle han da nevne nytt parti og NS-programmet i samme åndedrag?

Helge Grønstad vet like godt som jeg at det ikke er noen vits i å være sta og stivbeint når det gjelder politikk. Det er noe som heter taktikk. Tror Grønstad det er god taktikk å dra fram NS-programmet i en oppfordring til å danne nytt parti? Tror han det er taktikk å lage et parti som fra første stund ville få titelen «ny-nazistisk»?

Det er ingen tvil om at Norge

har fremkastet tanken overfor folk jeg tilfeldigvis er kommet i snakk med, folk hvis politiske farve har vært meg ganske ubekjent. Og det er ganske forbløffende hvor ideen vekker anklag.

Dessuten er det jo innlysende at et republikansk parti er noe som mangler i det politiske livet i Norge. Monarkiet er en så foreldet styreform at det ikke lenger har noen eksistensberettigelse. Hvor hører det hjemme i et moderne samfunn at en ganske alminnelig manns person er «hellig», at han ikke er ansvarlig for sine handlinger? Og det til og med landets høyeste leder? Den medfødte rett til å regjere er et prinsipp fra feudaltiden, som er blitt hengende igjen etter at den øvrige arvelige adel ble strøket.

Hvor hører det hjemme at en mann har alle privilegier og en enorm apanasje for å lese opp i — en — trontale pr. år og skrive sitt navn under noen dokumenter?

I et moderne samfunn må landets fremste mann være folkets valgte tillitsmann; han må velges til stil-

lingen ut fra sine evner og sine for-tjenester — ikke fordi han er sønn av en fremmed fyrste.

Opprettholdelsen av monarkiet er en ren romantisk følelsessak. De svermeriske unge pikene som leser Alle Kvinner tror jeg vi kan unnvære, hvis vi til gjengjeld får tilslutning blant folk som ser mere praktisk på tingene. Og jeg garanterer at et slikt parti vil få større støtte enn de fleste tror. Men det må ikke være slik innrettet at motstanderne med noen slags rett kan sette etiketten «ny-nazistisk» på det. Ved siden av hovedposten: republikkens innførelse, ville det ligge nær at et slikt nytt opposisjonsparti bl. a. gikk inn for følgende saker:

#### A. Innenrikspolitisk:

1. Kamp mot regulerings- og direktørstaten, mere alburom for det private næringsliv; som følge derav lavere priser og mindre skattepress.

2. Nedskjæring av forsvarsbudsjettet til et rimelig nivå, og forørig innsparing i alle offentlige

budsjetter; rasjonalisering i alle offentlige instanser, innskrenkning av utenriktstjenesten til det strengt nødvendige etc.

3. Fri, upolitisk fagbevegelse.
4. Gjenopprettelse av retts-sikkerheten.
5. Rettferdig valgordning og folkestemning i vitale spørsmål.

#### B. Utenrikspolitisk:

1. Utmelding av alle pakter og militærallianser. Ubetinget nøytralisitet.

2. Utmelding av alle internasjonale «komiteer» o. l. hvor medlemskapet ikke er av direkte interesse for landet.

3. Arbeid for internasjonal avspenning og suksessiv opphevelse av skillet mellom nasjonene.

Mange andre momenter kunne naturligvis tas med, jeg nevner her bare de som i øyeblikket står for meg som det mest essensielle.

Jeg ser gjerne at spørsmålet blir drøftet, og imøteser motinnlegg.

Dagfinn Gjessing.

Andresens Bank og familien Hamsun:

## Professor dr. Adolf Hoel takker fabrikkeier Joh. H. Andresen

Hoel håper at fabrikkeier Andresen fortsatt vil arbeide for at saken kan løses  
tilfredsstillende for alle parter

Vi har mottatt et kopi av et brev fra prof. dr. Adolf Hoel, til fabrikkeier Jah. H. Andresen. Brevet gjelder en beklagelse over en artikkel i 8. Mai nr. 25 med titelen: «Andresens Bank går til aksjon mot familien Hamsun.»

Vi vil med en gang ha sagt at de informasjonen vi hadde — trodde vi på, og vi håper at det vil bli rettet på den måten som er uvederlig og misvisende i det vi har skrevet våre lesere. Vi hadde ikke kiennskap til

## Ny konstellasjon i fransk politikk

De Gaulles  
den fallen storhet?  
Hans vakkende holdning og  
fortid — skal være det avgjørende.

Paris: privat til 8. Mai.

Etter nesten 30 deputerte av de Gaulles parti Fransk Folkesamling har meldt seg ut av parlamentsarbeidet, er det oppstått muligheter for en helt ny konstellasjon i fransk

## Det «nye parti»

Av Helge Grønstad

Kjære redaktør Arntzen!

Tillatt meg å si at jeg er ikke overdrevent begeistret for de overskrifter og det utstyr som Du ga min artikkel i avisen for 27. 6.

Det manuskript jeg hadde sendt deg, hadde overskriften «Likegladhet og skjørhet?», og den synes jeg nok også var den som passet best for anledningen. De overskrifter som du selv har funnet det passende å bruke, står ikke i samsvar med artikkelens innhold og kan bare tjene til å pense hele inntrykket inn på et annet spor enn jeg hadde forutsatt.

Det som jeg skrev hadde en ganske annen generell karakter enn det som du har fått det til gjennom utstyret. På bakgrunn av de fornyede angrep på den normale samfunnsordning som er reist i og med forslagene til bl. a. den nye prislov og avvísningen av en forbedret valglovgivning, er det lett å konstatere at det i dag murer i store kretser av det norske folket. De har mer og mer kommet til det samme som vi, som ble ofrene i første omgang, nemlig at det nok er på tide å se seg om etter styresmenn som kan mobilisere større motstandskraft og en mer positiv linje enn hva tilfellet er i øyeblikket. Det var derfor jeg pekte på at det forut for kommende valg var nødvendig å sikte, så langt som råd var, dem som skulle stilles opp til valg, slik at man fikk en forhåndsgaranti for at man fikk representanter som svarte til våre rimelige forventninger. Det var bare rent subsidiært og generelt at jeg antydte at det måtte overveies om ikke en ny partistiftelse var på sin plass, så sant de eksisterende partier selv ikke nå ville innse den virkelige situasjon. At det ikke var så rent malplisert å etterlyse en almen vekkelse, beviser de faresignaler som er heist i dette øyeblikk i de forskjellige partiers aviser. I dagens «Morgenblad» finner vi eksempelvis med store skrifter følgende: «Folkesuverenitetens prinsipp forlattes. Avløses av et autoritært funksjonærvelde. Stortinget redusert til en maktesløs kontrollinstans etc.» og videre «Vi kommer endog foran diktaturstatene i regulering av det økonomiske liv, o.s.v.». Slikt skulle vel tyde på at det er fare på ferde, og at hver og en innen sin leir nå får rope et varsko.

Det var denne vekkelsen som jeg for min del gikk inn for. En vekkelse til fordel for de samfunnsbevarende synspunkter. Det var ikke for noe nytt parti — i konkurranse med de eksisterende partier og representert ved de tidligere NS-medlemmer. At et slikt eksklusivt parti ikke hadde noen berettigelse under de herskende forhold, har vært mitt ufravikelige standpunkt siden 1945.

Det er selvfølgelig dem som har funnet å burde luften sine bekvemmeligheter for det samme Forbund som skal trekkes med en så ra-

...

...

...

tikk. Tror Grønstad det er god tikk å dra fram NS-programmet i en oppfordring til å danne nytt parti? Tror det er et norsk folkets ønske et parti som fra første stund ville få titelen «ny-nazistisk»?

Det er ingen tvil om at Norge trenger et virkelig opposisjonsparti. Men det er heller ingen tvil om at den veien Grønstad foreslår, er en blindgate. Jeg vil si så stort et ord som at det å nydanne Nasjonal Samling eller lage et nytt parti med NS-programme som basis, vil være om trent den største dumhet i Norges politiske historie.

Men her er et motforslag, som jeg vil be Grønstad og alle andre, som ønsker en ny politisk opposisjon, om å tygge på:

**La oss få et republikansk parti!**  
Det høres kanhende dristig! Og et slikt parti har naturligvis ingen sjansjer hos alle hushjelpene som sitter med kulerunde øyner og leser om prinsessene i Alle Kvinner. Men jeg kan fortelle at jeg tit og ofte

Vi har mottatt et kopi av et brev fra prof. dr. Adolf Hoel, til fabrikkfører Jah. H. Andresen. Brevet gjelder en beklagelse over en artikkel i 8. Mai nr. 25 med titelen: «Andresens Bank går til aksjon mot familien Hamsun.»

Vi vil med en gang ha sagt at de informasjonen vi hadde — trodde vi på, og vi håper, at alle på samme måte har vært uvederbødig og misvisende i det stoff vi bringer våre lesere. Vi hadde ikke kjennskap til prof. dr. Adolf Hoels befatning med saken — hvis vi det hadde, villet vi ha henvendt oss til ham for å fått be krefte eller benektet de opplysninger som vår hjemmelsmann ga oss. Vi henger ikke en mann for å henge ham, og hvis vi er kommet i skade for et personlig utfall mot sakesløs mann er det vår æres plikt å rette på dette og vi vet ikke å kunne gjøre det på en bedre måte enn her å offentliggjøre det brev som prof. dr. Adolf Hoel har sendt fabrikkfører Joh. H. Anūre sen.

Vi gjør oppmerksom på at dette skjer ikke under noe påtrykk eller krav. Det skjer utelukkende frivillig — da vi kjenner vårt ansvar.

Fra Adolf Hoel.  
Oscars gate 26, Oslo.

Oslo den 7. juli 1952.

Herr fabrikkfører Joh. H. Andresen,  
Hengsengveien 2, Skøyen pr. Oslo.

Umiddelbart etterat jeg hadde sendt Dem mitt brev av 26. f. mnd. mottok jeg gjennom en represen-

tant for Andresens Bank meddelelse om at salget av de Hamsunske Gyldendals-aksjer var besluttet utsett. Da jeg forstår at denne imøtekommenhet skyldes en øyeblikkelig og elskverdig inngripen fra Deres side, tillater jeg meg med dette å sende Dem min hjertelige takk. Begladeligvis har avisen «8. Mai»

— Forts. side 4. —

remte.

Parti: privat til 8. Mai.

Etter nesten 30 deputerte av de Gaulles parti Fransk Folkesamlingen har meldt seg ut av parlamentsgruppen, er det oppstått muligheter for en helt ny konstellasjon i fransk politikk, sier politiske observatører her. de Gaulles bevegelse har hatt en uheldig tid i det siste året, og man mener at dette først og fremst skyldes generalens vaklende holdning og hans fortid. Han måtte som kjent i den første tid etter frigjøringen samarbeide med kommunistene og det var i denne tid Frankrike offisielt fornyet sin støttepakt med Sovjet-Samveldet.

Den nye konstellasjon vil naturligvis måtte bygge på anti-kommunistiske elementer, og den vil kunne rive med seg store deler av middlestanden, uttales det. Alle de som ble skjaltet ut etter frigjøringen vil finne sin naturlige plass i en rekonstruert anti-kommunistisk blokk.

# England er «okkupert» av amerikanske flyvere

## Arbeiderbladet slipper å føre beviser for sine skrivelier

### Og bladet blir dermed frikjent i lagmannsretten

Fra Hovedaksjonsutvalget for Nortraships hemmelige fond har vi mottatt følgende:

Den sak som Hovedaksjonsutvalget for Nortraships hemmelige fond anla mot Arbeiderbladet, Oslo, med krav om erstatning for de tap utvalget ble påført ved at en matine som utvalget hadde arrangert på Det nye Teater søndag den 14. mars 1948, måtte avblyses som følge av en artikkel i Arbeiderbladet, var den 17. og 18. juni d. å. oppe til hovedforhandling i Eidsivating Lagmannsrett. . .

I den påtalte artikkel heter det under overskriften «Intetanende kunstnere — trekkplaster for kommunistisk fraksjonspolitikk» bl. a. at «den kommunistiske fraksjon som opererer i sjømannsorganisasjonen, har under betegnelsen «hovedutvalg for Nortraships hemmelige fond» tillyst en matine i Det nye Teater søndag».

Saken ble for Hovedaksjonsutvalget ført av h.r.adv. J. B. Hjort og for Arbeiderbladet av h.r.adv. Gustav Sjaastad.

Ved dom av 23. juni ble Arbeiderbladet frifunnet, men i domspremisene heter det bl. a.:

«Hva årsakssammenhengen angår har lagmannsretten, som byretten, funnet det bevist at det var Arbeiderbladets artikkel som bevirket at iallfall noen av de engasjerte kunstnere trakk seg tilbake med den følge at matineen måtte avlyses. Med hensyn til bevisbyrden for artikkelens rettsstridige innhold antar retten, således som hevdet av komiteen at det her må gjøres gjeldende liknende betraktninger som om det hadde foreligget en injuriosak. Retten kan imidlertid ikke følge komiteen så langt at den finner det påkrevet for Arbeiderbladet å føre bevis for at alle de uttrykk som er brukt i artikkelen helt ut er

sanne. Med hensyn til spørsmålet om det var berettiget å betegne formålet med matineen som en kommunistisk fraksjonspolitikk, og at det i virkeligheten var den kommunistiske fraksjon i sjømannsorganisasjonen som i realiteten var arrangør av matineen, bemerkes at det i nærværende sak ikke foreligger tilstrekkelige opplysninger til at retten kan danne seg en begrunnet mening om hvorvidt dette var tilfelle, og bevis for sannheten finnes for så vidt ikke å være ført. Retten må således gå ut fra at artikkelen hva de anvendte uttrykk angår skyter over målet.

Når retten likevel er kommet til at det ikke kan overføres Arbeiderbladet noen erstatningsplikt, er det fordi man finner det berettiget at bladet orienterte vedkommende kunstnere og publikum om at det her i virkeligheten ikke bare gjaldt veldedighet med hjelp til syke sjøfolk, men også et tilspisset strids-spørsmål mellom de forskjellige sjømannsorganisasjoner på den ene side om hvordan fondets midler skulle disponeres.

På grunn av de tvil som knytter seg til sakens avgjørelse, vil saksomkostninger ikke bli tilkjent.» Hovedaksjonsutvalget har således for såvidt grunn til å være fornøyet med dommen, idet hovedsaken for utvalget har vært å få tilbakevist påstanden om at aksjonsbevegelsen for Nortraships hemmelige fond har et parti-politisk utgangspunkt.

Det var også å håpe at dommen vil føre til at den slags usaklige argumenter ikke lenger vil bli anvendt i det store stridsspørsmål om eiendomsretten og bruksretten til Nortraships hemmelige fond, et stridsspørsmål som for øvrig vil få sin endelige avgjørelse i Høyesterett til høsten.

## Store misforståelser mellom de okkuperte og okkupantene

### De amerikanske flyverne sier:

## Dere skjønner ikke at det haster. Dere ser ikke at krigen nærmer seg

London: privat til 8. Mai.

Et stadig økende antall amerikanske flyvere er etterhvert overført til England sammen med sine moderne superbombere, og en strøm av bakkepersonale og teknikere har fulgt i deres kjølvann. Selv om de er forlagt til sine tallrike baser, er det ikke til å unngå at de ved permisjoner kommer i nær kontakt med befolkningen, og da det ikke er liten forskjell i amerikansk og engelsk lynne, har det forekommet endel misforståelser og gnidninger.

DETTE HAR FORANLEDIGET «Picture Post» til å ta saken opp til bred behandling for å rydde misforståelsene bort. Bladet fastslår innledningsvis at England i 1952 vil få 400 millioner dollars for å skaffe forpleining og utstyr til de amerikanske «okkupanter». Beløpet omfatter også amerikanernes privat forbruk under permisjoner, og bladet sier at denne verdige dollarinntekt er like stor som verdien av Englands samlede eksport til USA i fjor.

EN AV «PICTURE POST»s medarbeidere har brukt en måned på å reise fra sted til sted og gjøre seg kjent med forholdene i og omkring de 30 amerikanske basene. Han sier at folk som bor i nærheten av «de amerikanske okkuperte områder» ikke er klar over om amerikanernes nærvær er heldig eller uheldig. De later ikke

til å forstå at amerikanernes bruk av England som et kjempemessig hangarskip tar sikte på å forkorte en krig hvis en krig skulle bryte ut. — Han spør sine lesere om de virkelig ville like at amerikanerne dro fra Europa.

DET MERKELIGE er at misforståelsene er å finne på begge sider, ikke bare hos de okkuperte, men også hos okkupanten. Medarbeideren for teller således om en 12 år gammel amerikansk gutt, en sønn av en offiser, som gjennom lengere tid var engstelig for å sykle alene, fordi han trodde, at kommunistene ville overfalle og bortføre ham. En amerikansk offiser turde aldri la sin hustru og sine barn være alene hjemme etter mørkets frembrudd, fordi han mente

— Forts. side 4. —

vekkelse til fordel for de samfunnsbevarende synspunkter. Det var ikke for noe nytt parti — i konkurranse med de eksisterende partier og representert ved de tidligere NS-medlemmer. At et slikt eksklusivt parti ikke hadde noen berettigelse under de herskende forhold, har vært mitt ufravikelige standpunkt siden 1945.

Det er selvfølgelig dem som har funnet å burde løfte sine bekymringer for det samme Forbund som skal trekkes med en så rabulistisk sekretær som meg. Det dreier seg — etter de rapporter jeg har fått — om folk som ikke til andre tider har interessert seg synderlig for Forbundets oppgaver. Tillat meg å si til disse folk:

1. Mine personlige meninger hevder jeg under mitt eget navn. Som sekretær i Forbundet undertegner jeg forbundssekretæren. Jeg har aldri gått med på å avstå fra mine personlige meninger.

2. Jeg har aldri tenkt å gå inn for stiftelse av noe som helst parti. En tenker ikke på slikt når en ikke får stemmerett igjen før i 1962. Men derfor kan man jo likevel få lov til å hevde en mening som interessert tilskuer til «elendigheten» (Sigurd Hoels uttrykk).

3. Jeg har ikke et minutt hatt i tankene å skape noen «reklame» for meg selv med sikte på formannsstillingen i Forbundet. Jeg har satt alle private muligheter til side for å kunne røkte sekretærstillingen, og det fortsetter jeg med i den tid man er tjent med å ha meg der. Jeg tar i det hele tatt ikke sikte på noen slags «posisjon» hverken i den ene eller annen retning. Jeg deler min venn, Hans Herstads, anskuelse: bedre trange kår i kamp for sin personlige ære enn æresløs i et godt utkomme.

4. Har de i øyeblikket så tungt bekymrede noen de mener er bedre skikket for sekretærstillingen i Forbundet, så skal jeg stille plassen til rådighet straks. Ennå har jeg kanskje noen sjanser til beste for min familie og meg selv, og kampen mot uretten skal jeg nok vite å føre videre likevel. I 2 år har jeg nå stått i en mer utsatt stilling enn jeg tror de bekymrede har noen anelse om. Jeg kunne nok muligvis snart ha krav på litt avløsning.

Foreløpig slutter jeg med å be deg, kjære Arntzen: ta litt hensyn til hvordan jeg selv redigerer mine meninger! Resultatet blir nemlig ikke synderlig heldig når man prøver på å sy sammen forparten på en katt og bakparten på en bikkje! Og det er noe i den retning jeg synes du har innlatt deg på denne gangen.

Oslo 2. juli 1952.

Med vennlig hilsen

HELGE GRØNSTAD.

## Totninger!

Det er snart sluttspurten. — Du må vennligst straks melde fra til Jan Kihle eller tillitsmannen i din skolekrets om hvor mange overnattende gjester du kan og vil ta imot under stevnet 9—10 august. På forhånd takk.

Forbundet.

## Polisk takk for Katynundersøkelsene

Washington: privat til 8. Mai.

Mens hele verden under den siste krig kastet skylden for Katynmordene på Tyskland, har en amerikansk kongresskomite etter langvarige og grundige undersøkelser fastslått at de polske offiserer ble likvidert av det russiske hemmelige politi.

Sjefen for den polske eksilregjering i USA, president August Zaleski, har sendt et telegram til den amerikanske undersøkelseskomite, der han takker komiteen for dens arbeide. Ved å fastslå at russerne har ansvaret, har dere ytet ikke bare Polen, men hele menneskeheten, en stor tjeneste, sier presidenten. Russerne likviderte de elementer som sterkest ville ha motsatt seg innførelsen av et kommunistisk styre resett i Polen.

Komiteen uttalte i sin rapport, at det under undersøkelsene ikke et øyeblikk forelå snev av bevis for at noen annen nasjon enn Russland har forevd ugjerningene.

## Ny tysk ambassadebygning i USA

Washington: privat til 8. Mai.

Den amerikanske kongress har vedtatt å bevilge et beløp på 2,1 millioner kroner til innkjøp av en ny ambassadebygning i Washington, som skal stilles til Tysklands disposisjon. Bevilgningen er blitt nødvendig etter at Tyskland og USA har gjenopptatt den diplomatiske forbindelse, idet den gamle tyske ambassadebygning i sin tid ble beslaglagt som fiendtlig eiendom og senere solgt. I sin begrunnelse for vedtaket sier Kongressen at USA har bruk for Tysklands godvilje, for den vil bidra til å høyne folkets moral under en eventuell konflikt mellom øst og vest.



Redaktør  
Arvid B. Arntsen  
Utgitt av Interessentaksjet 8. Mai

## Hvor er så fakkelbærerne?



De fleste av våre landsmenn er vel i dag på det rene med, at dette med velferdsstaten Norge bare er tomme ord uten betryggende realiteter. Riktignok har det illy av «felle-programmet» foregått en sosial og økonomisk revolusjon midt for neesen av oss alle, men den er bare en nivellering nedad, et dulgt angrep på selveierprinsippet med kollektivitet som mål og med statens byråkrati som formynder. Men vi ser ikke, at noen er glad over det som er skjedd, tvertimot! Riktignok har arbeiderklassen, hvis egenmektige ledere på død og liv av egeninteresse vil opprettholde klasseskillet, fått sin ukelønn hevet i betraktelig grad, men husmødrene kan fortelle, at den rekordmessige økning i lønningsspenen ikke betyr mere velstand. Prisene på det daglige behov øker i takt med sedlenes mengde, og dermed er vi alle nådd like langt. For da ikke å tale om de gamle og utslitte, som ser sin møysommelig oppsparte kapital forsvinne som sneen i vårløsningsen og som i dag har det knappere enn noensinne. Og imens konstaterer de, som er ansvarlig for produksjonslivet, at driftsmidlene slites ned like hurtig som skjemaflommen vokser og at det personlige ansvar stadig må vike for hr. kontorius formynderi. Resultatet er at alle er misfornøyet, ja ikke bare det, men også fylt av en snikende frykt for fremtiden og for inflasjonens altfortærende spøgelse.

Dette er det nakne faktum etter 7 års såkalt arbeiderstyre på tross av en høykonjunktur, som vesentlig skyldes milliardopprustningene og den vettløse krig i Østen. Det ser ut somom alt som statsmenn heter er slått med blinnet slik at hele verdenskulturen står i fare. Den revolusjon, som har funnet sted under den dulgte markismes maktutøvelse i mange land, har ført til forflatning og kulturelle misvekster slik at de bærende livsideer er iferd med å knuses mellom stål og betongblokkene. Og hva har vi så igjen av alt det som ble opparbeidet i den frie verdens tider?

Under slike forhold er det at villende og søkende mennesker spør etter nye og sterke personligheter, som kan samle folkene om nyskapende og bærende ideers fane og som kan skape den nye liberale front mot den åndelige og økonomiske inflasjon. Platon sa engang: «De, som bærer fakler, skal la dem gå videre til andre». Det er ikke bare en appell til Olympiatarer, men til den åndelige olympiade, som må foregå hver dag og hver time, hvis vi ikke skal gå under i evneløshet og mangel på bærende ideer. Men hvor er så fakkelbærerne?

!!

Vi lever allerede under et meget villkårlig partidiktatur, som blir frekkere og frekkere for hver ny presedens det etablerer i illiberal og udemokratisk retræng uten effektiv motstand fra en inkonsekvent politisk opposisjon og uten virkelig motstand fra en forskremt og forfjamset, kortsynt forretningsstand, som mener å kunne høste enkelte øyeblikkelige fordeler for seg selv gjennom ettergivenhet under sin vandring mot skaffottet, skriver Hans P. Lødrup i sin bok «Revolusjon mot revolusjonen».

## Forfølgelsesens etterslett

La meg få fremkomme med et kort svar til herr Hans Nielsen Herstad.

Skyt ikke spurv med kanoner, ennsi med så svære kanoner! Mitt innlegg handlet om en ganske spesiell foreteelse fra hverdagslivet, som en «aktiv medkjemper» hadde trukket inn i dette blads spalter. — Det dreier seg om den ganske enkle lille ting at man treffer NS-kamerater på gaten uten å stanse ei

## Det norske publikum bruker minst halvannen million kroner om året til «pikante» magasiner

I Sverige er en foreldreaksjon i gang for å få stanset importen av omlag 50 slike publikasjoner

Forleden kunne man fra Oslo lese en meddelelse om at politiet hadde forbudt gateselgerne av aviser å selge to nærmere angitte magasiner av en noe tvilsom genre. Det dreiet seg, såvidt man kunne forstå, ikke om noen form for seneur, men aksjonen var foranlediget av «klager fra publikummere» som ikke likte synet av bladens luftig kledte omslagsdammer. Derimot kan de to blad fortsatt fritt selges og utstilles i alle andre bladutvalg og kiosker. Er det bare en glassrute mellom de luftige damer og publikum, synes alt å være i den skjønneste orden.

Samtidig meddeltes fra Kristiansand at en av byens prester hadde anmeldt til politiet et bestemt nummer av det ene blad hvis innhold han fant i høy grad usømmelig. Politimester Rynning-Tønnesen som øyensynlig både tør ha en mening og gi uttrykk for den, uttalte til pressen, at han syntes bladet var et «griseprodukt», hvis stoff bare «kretset om kjønnsakten». Dog tillå det høyere myndigheter i tilfelle å aksjonere mot bladet, og han ville derfor videresende saken til de rette myndigheter.

Ved det første påsyn kan det hele synes bagatellmessig, men begynner man å tenke nærmere etter, får saken et vidt og uhyggelig perspektiv, tiltross for at Oslopoltiets meget lite salomoniske opptreden har bidratt til å kaste et latterlighets skjær over den i starten. Hvis politiet var av den oppfatning at bladene var anstøtelige, burde det ha overlatt saken til statsadvokatene for eventuelt å ha fått en domstolsavgjørelse. Som det nå er, spør publikum med rette om hvorfor det er «farligere» at bladene selges fra en avis-selgers bord enn av en toakkshandler eller kioskdame. Og hvorfor er forbud bare rammet disse to blad når det vrimler av publikasjoner med liknende «blikk-fangere» på omslaget. To uker senere dukket et helt nytt blad i den samme lette genre opp som nå lyser mot publikum i de forsvundnes sted. De meget misfornøyde gateselgere som allerede har merket den økonomiske følge av forbudet, har omgående innanket saken for Justisdepartementet!

Resultatet blir vel at politiet i første omgang må ta i seg forbudet igjen, selv om Oslos politivedtakter etter bokstaven hjemler det. Noe annet ville være ytterst inkonsekvent all den stund bladene fritt kan selges alle andre steder. Muligens vil politiet forsøke et nytt sjakktrekk, muligens dropper man hele saken. Hvis Justisdepartementet går god for bladene.

La oss et øyeblikk se litt nærmere på de to blad som ved politiets aksjon har fått en kjempereklame ganske gratis.

Det viser seg at det ene er et slett er en norsk «filial-utgave» av det svenske hovedorgan som også

gel ethvert artistisk anstrøk. Novelene er konfeksjonsarbeide, laget etter mønster og med det samme point. Forfatterne sverger allesammen til den størst mulige «trykkefrihet» mellom kjønnene, og legger intrigen så lettfattelig tilrette, at selv den mest trege fantasi må kunne slutte seg til resten når hendelsesforløpet plutselig dekker seg bak etpar megetsigende tankestreker. Har man studert innholdet av alle nummer, kjenner man dermed samtlige numre. Det hele må i lengden virke banalt til kjedsommelighet. Men så lenge pengene strømmer inn, tør den primære hensikt være oppnådd for utgiveren.

Det annet blad fremtrer i en helt annen form. Det henter hovedparten av sitt stoff fra Danmark og boltrer seg i lett frivole tegninger og pikante anekdoter. Nå må det innrømmes at våre danske brødre er ganske usedvanlig dyktige til å få sagt det uten å si det såvel i tekst som tegninger. Det danske lune eier en avvepnende sjarm selv når humoren er temmelig drøy, og danske tegnere er i besittelse av en så utpreget artistisk evne og form at det alltid er en viss espritt og eleganse over deres produkter. Danskene kan — akkurat som franskmennene i høy grad nyde også det vove-de point når det er båret av virkelig vidd eller i et glimt gir en frapperende situasjonskomikk. Den danske humor spenner over alle sider av livet, men det norske blad har muligens noe ensidig spesialisert seg på et bestemt gebet. Det står heller ikke til å nekte at meget av den lette og underfundig smidige danske tone blir borte ved overføringen til det langt mindre nyanserrike og tyngre norske. Virkningen blir derfor ofte krassere og brutalere enn på originalspråket. Isprengt alt det danske stoff finner man visser og tegninger av umiskjennelig amerikansk opprinnelse, og amerikansk humor utmerker seg som kjent både ved tydelighet og saftighet. Bladet har som nevnt et helt annet preg enn det førstnevnte, selv om det nok ikke kan herske den ringeste tvil om hva der er det saliggjørende midtpunkt for redaksjonens interesse. Dette blad utkommer en gang i måneden i et opplag av 30,000.

De to blad tilsammen beriker altså markedet med omlag 125—130,000 eksemplarer hver måned, — i årets løp med over halvannen million kroner for å komme i besittelse av.

Det ville være urettferdig å dømme eller fordømme disse to blad separat uten å ta hensyn til hele denne form for magasinlitteratur. Alle de mange blar som franskmennene benevner boulevardtidsskrifter, er når alt kommer til alt intet annet enn et speilbilde av vår egen tid. Eller rettere av en viss side av det moderne, demokratiske samfunn. De er bare et ganske lite ledd i en kjede av destruktive krefter som i ly av «tids-

land» som en pike i realskolen oversatte det — er alt vel og bra.

Kroppen og dens muligheter er i våre dager gjenstand for en dyrkelse som aldri før. Nettopp i disse dager har vi gjennom dagspressens nesten hysteriske reportasje kunnet følge det makabre skuespill som den amerikanske karing av «Miss Universe» frembød. Unge piker var hentet fra dei hele klode for å paradere i raffinererte selskapstoiletter og badedrakter for tusenvis av mennesker, mens en sakkyndig jury nøye gransket alle deres legemlige fortrinns. Den seirende skjønnet vil gjennom sju år i film og tusener av reklamefotografier la en beundrende verden få nyte legemsprakten. Smarte filmfolk vil tjene formuer på henne. Men når en hel verden — eller rettere den demokratiske verden — ikke alene godtar, men med begeistring hylder denne og alle liknende tilstelninger, har den samme verden ikke meget å skulle ha sagt de publikasjoner som er ekte fødte barn av den «tidsånd» den selv har skapt.

Hva sier man om følgende referat fra karingen av «Miss Amerika» (Dagbladet nr. 148): — «folk i salen gråt, da Miss Amerika sto der nyvakt i badedrakt, mens den amerikanske nasjonalsang ble spilt, og mens bilder av Amerikas største presidenter langsomt ble heist over scenen!»

Så langt er vi vel ikke nådd her hjemme enda at publikum reiser seg og synger «Ja, vi elsker» når den nyvakt Miss Mysen står på scenen i sin badedrakt mens et kjempelbilde av kongen langsomt heises ned fra scenetaket! Men det kommer nok, — det gjelder jo å holde tritt med Amerika. Det er vel også et spørsmål når badedrakten forsvinner....

Etter den første verdenskrig dukket der opp en mengde magasiner og blar av pornografisk natur. Atskillige av dem stammene fra Tyskland, men de andre land fulgte hakk i hel. De så utskjelt nasjonal-sosialister feiet svineriet bort. Etter at Tyskland ble «befriet» og lykkeliggjort med alle demokratiets velsignelser, er også de pornografiske sluser åpnet igjen. Sakkyndige påstår at det nå i Vest-Tyskland utkommer 70—80 tids skrifter, magasiner og nakenhefter med et ganske utvetydig innhold. — Formuer tjenes på denne skumle geskjett, som var utenkelig i det nasjonal-sosialistiske Tyskland. Vest-Tyskland er altså blitt trukket inn i den åndelige og moralske forsumpning som så sterkt gjør seg gjeldende i de vestlige demokratier.

En del av disse magasiner sammen med et utvalg av liknende publikasjoner på svensk, dansk og fransk er gjennom smarte importører også nådd til Norge hvor de nå dukker opp i butikkvindue eller tilbys gjennom annonsespartene i stadig økende ut-

## Ennå en gang Niemøller

I en krig mellom øst og vest må og skal et gjenopprustet Tyskland gjøre felles sak med den østlige side, uttalte den hessiske kirkeleder, dr. Martin Niemøller på et møte i Freudenstadt i Württemberg forleden. — Hvis vi vil gjøre oss såp om at det biologisk blir noe igjen av det tyske folk etter en ny krig, må vi gå med på Russlands side, fortsatte han. — Frykt for kommunismen behøver vi ikke å nære, men derimot må vi frykte en russifisering av Tyskland, hvorved tyskerne ville opphøre med å være frie mennesker. — Niemøller betegnet Adenauer som «den klokkeste mann vi har», men hans politikk var ikke desto mindre gal. Alle anstrengelser burde gjøres for å oppnå en forståelse med den russiske nabo. Ettersom den vestlige verden har den største interesse av å avverge en kommunistisk maktovertakelse i Tyskland, behøver ikke Tyskland selv å nære noen frykt for det, hvis landet ikke selv rustet opp. Vi kan ikke vente noen russisk aggresjon mot vesten, hvis vi ikke selv rustet opp, sa han.

Hva sier så hans åndelige meningsfeller her i landet?

## Norske krigsfanger i Sovjet-Samveldet

I forbindelse med meddelelsen om tilbakeholdte norske krigsfanger i en leir ved Kiew kan følgende være av interesse:

I februar 47 kom til Oslo Kretsfengsel fra Berlin en mann (ved navn Olsen) som fortalte at tyske offiserer som var sendt tilbake til Tyskland i nesten døende tilstand (måtte kun innta flytende næring) hadde sagt ham at i en leir i nærheten av Moskva hadde det vært ca. 80 norske fanger og at det ennå var mange der, men tallet var atskillig redusert på grunn av stor dødelighet.

Innsenderen herav tenkte seg at dette kunne være levninger av det norske politikompani som ble antatt å være nedsablet på den finske front. Jeg søkte derfor inspektøren om tilatelse til å skrive om saken til Utenriksdepartementet og fikk hans samtykke hertil. Senere imfant han seg imidlertid i min celle og meddelte at direktøren ikke fant det «opportunt» f. t. — vel av hensyn til de «gode nordmenns daværende satellitforhold til Sovjet-Samveldet.

Jeg smuglet da ut et brev om saken til en fremstående jurist med anmodning om videresendelse til departementet, i den sikre forvisning at han både som jurist og av rent menneskelig hensyn ville etterkomme henvendelsen.

Jeg har imidlertid ingen grunn til å tro at dette er blitt gjort.

F. K.

## Til sjøs gjennom Frankrike

En gammel drøm fra Ludvig den 14.s tid skal nå bli til virkelighet, idet den franske nasjonalforsamling har besluttet å bygge en kanal, som forbinner Atlanterhavet med Middelhavet. Det vil ta 8-år å fullføre dette arbeid, og det er allerede ut-



## Kritikken kommer!

Når vi har angrepet statsmennenes overlegninger, kjøpslåing og redselsfulle beslutninger i Teheran, Jalta og Potsdam, alt dette som er årsaken til de allierte bekymringer og store nedslag etter den annen verdenskrig, er det alltid blitt svart med at dette er «nazistenes» sedvanlige klagesang. Vi vet nok at vi har mange meningsfeller, men de er ikke kommet til orde midt i all denne ensrettetheten. Så hender det at selvste MacArthur har gitt oss medhold. I sin store tale på republikanernes nominasjonskongress i forrige uke sa han like ut at de menn som forhandlet i Jalta, Teheran og Potsdam, var ryggsløse og hensynsløse intrigemakere som gjorde det mulig for Sovjet-Russland å stige fram som en verdensmakt, mens De forente stater prestige og posisjon ble svekket.

Dette er jo så sandt som det er sagt, og vi tviler på at mr. Roosevelt noen gang vil få en æresstatue i sitt eget fedreland. Det er nok bare det blåsydede Norge, som gjør denslags, men så er vi heller ikke særlig drevne i det som heter langsiktig utenrikspolitikk.

Er man først kommet så langt at man erkjenner skjenselen i de alliertes krigspolitikk, vil man også kunne begynne å tale saklig om det hav av hat og forfølgelse som var det direkte resultat av de tre store og deres bakmenns overlegninger. Det er innledningen til den sosiale rettetferdighet som også vi kjemper for.

synlig forretningsstand, som kunne heste enkelte øyeblikkelige for deler for seg selv gjennom ettergjenvenhet under sin vandring mot skaffet. Seks år etter at «Revolusjonen mot revolusjonen» hadde trukket inn i dette blads spalter. — Det dreier seg om den ganske enkle lille ting at man treffer NS-kamerater på gaten uten å stanse eller oppta samtale. En skulle ikke tro at dette var noe å nevne i det hele tatt, og de fleste av oss legger naturligvis ingen betydning i det. Men det har dessverre vist seg at noen få iblant oss lar fantasien løpe i en ganske bestemt retning. «Nei, se på ham! Nå tar han ikke engang snakke med meg så folk ser det. Alle mennesker kjenner jo meg som en av de største klipper i troen. Og nå vil han ikke ta noen risiko, han skal naturligvis forsøke å snike seg inn blant jøssingene. Fy for en feighet! En forreder!» Mer skal det ikke til, og mindre kan ikke gjøre det. Jeg tillater meg å klandre en så småskåren og så lite velsinnet tankegang. Vi kan ikke være forpliktet til å se oss om i alle retninger for å undersøke om herr Mistenksomheten skulle være i nærheten og ha noe å forlange. Og travelt i arbeidet er en høyst respektabel grunn til å ville unngå overflødig prat, hva det er alt for mye av, både blant oss og blant andre.

Dette var hele mitt emne. Hvis herr Herstad er en meget opptatt mann — hva man må forutsette — skulle det være underlig om han ikke er enig med meg i dette enkle og vel avgrensede spørsmål. At denne eller hin stikker halen mellom beina eller unndrar Forbundet sin årlige tier har ingen sammenheng med min lille bemerkning. Det samme gjelder herr Herstads betraktninger over ærens gjenreisning som derfor ikke skal berøres av meg denne gangen.

NS-mann.

La oss et øyeblikk se litt nærmere på de to blad som ved politiets aksjon har fått en kjempereklame ganske gratis.

Det viser seg at det ene og slett er en norsk «filial-utgave» av det svenske hovedorgan som også opererer med liknende utgaver på finsk, dansk, tysk og fransk. Stoff og bilder sirkulerer mellom de forskjellige blad på en rasjonell og økonomisk måte, og hovedorganets eier og redaktør i Stockholm trekker i alle tråder. Her i Norge serveres gjerne noveller med norske person- og stedsnavn, men den svenske opprinnelse rører seg ofte. Svenskt er ikke fullt så lett å oversette fra som de fleste tror.

I Norge kommer bladet to ganger om måneden i et opplag av 40-50 000 eksemplarer som så å si rives bort. Det fortelles at etterspørselen har vært så livlig at man i vinter også fikk solgt det restopplag som var igjen av de eldste nummere. På grunn av valutaordningen har noen større kapitaloverføring til Stockholm iallfall foreløpig ikke skjedd, hvorfor bladetets bankkonto i Oslo må antas å øke i stadig hurtigere takt. Fra bladetets start i Norge fortelles en interessant episode. Den averterte redaktørstilling ble blokkert fra journalisthold, ikke av etiske grunner, men fordi man mente, at den stipulerte lønn var utilfredsstillende!

Analysere man bladetets innhold, vil man finne en mengde bilder av vel-skapte Hollywood-modeller som ikke har noe imot å la publikum få del i sin legemsprakt og som filmselskaperne med gavmild hånd distribuerer verden over til menneskehedens oppbyggelse. «Akt-studier» etter velkjent oppskrift av «parisisk» opprinnelse mangler selvsagt ikke. Tegningene er lite imponerende og mangler som re-

mange blir som franskmennene nevner boulevardtidsskrifter, er når alt kommer til alt intet annet enn et spillbilde av vår egen tid. Eller rettere av en viss side av det moderne, demokratiske samfunn. De er bare et ganske lite ledd i en kjede av destruktive krefter som i ly av «tidens ånden» arbeider på å undergrave det nåværende samfunn i frihetens misbrukte navn ødelegger respekten for alle etiske verdier. Så lenge og så høy har gode demokratiske profetere preket kroppens suverene frihet til å tilfretsstille alle lyster, dosert seksuell frihet, fri kjærlighet, kameratskap o.s.v., o.s.v., at det ikke er underlig at man nå høster fruktene av deres forkynnelse. Heller ikke kan det forbaure at foretaksomme mennesker iler til for å tjene penger ved å tilfretsstille et «publikumsbehov» som er skapt av «tidens guder». A forby et blad eller to er ingen løsning — nye dukker straks opp. Problemet må gripes an på en ganske annen måte, hvis da ikke prinsippet om å rette smed for baker skal videreføres også på dette område.

Alt godt kommer ovenfra, het det gjennom århundreder. I den nyeste tids barnelærdom heter det: alt godt kommer vestfra. Og sikkert er det at den gamle verden fra vest er blitt velsignet med en flom av nye slagord og begreper, — ikke alene kamertonen for det internasjonale, demokratiske orkester, men også sengekammertonen blir angitt fra det nevnte himmelstrøk. Det er her tilstrekkelig å minne om «Kinsey-rapporter», «pin-ups», «sex appeal», «strip-tease», «man-eater» og «he-man», «petting to climax» og hva det heter alt sammen som med begeistring og åpne armer er mottatt av etterplapperne herhjemme. Når bare produksjonsstedet er «God's own country» — eller «det godes eget

En del av disse magasiner sammen med et utvalg av liknende publikasjoner på svensk, dansk og fransk er gjennom smarte importører også nådd til Norge hvor de nå dukker opp i butikkvinduene eller tilbyes gjennom annonsepaltene i stadig økende utstrekning. Det bør kanskje tilføyes, at det her dreier seg om blar som ikke selges i de vanlige kiosker. Et ganske usedvanlig lavtliggende svenske blar i genren skal etter sigende bli solgt i et antall av 4 a 500 i Oslo, — det blir et meget pent årsbeløp i svensk lardvaluta.

Endelig bør det nevnes at stadig flere, som oftest meget anonyme, postboxfirmaer har fått det travelt med å ville tilfretsstille den øyensynlig umettelige «kunstneriske skapertrang» som må beherske våre gode landsmenn og som nødvendiggjør en stadig større import av «uretusjerte fotografier» av nakne damer. Alle kan ikke bo vegg i vegg med kunstakademiet i Oslo, og da er det jo greit med et passende utvalg av disse fotografier til hjelp ved de ivrige kunststudier.

Etter et meget forsiktig overslag er det grunn til å anta at det norske publikum hver måned kjøper «pikante» blar og magasiner for minst 125,000 kroner — eller for omlag halvannen million kroner om året! Hertil kommer de sikkert ikke ubetydelige summer som brukes til kjøp av «modell-fotografier», men som er en søt hemmelighet for de respektive postbokser.

Hvem kjøper og leser disse blar? Først og fremst er det vel de erotisk underernærte og skuffede, og dem er det mange av i det moderne samfunn, etter hva legevitsenskapen kan fortelle. Der til kommer de som — Forts. på side 4. —

En gammel drøm fra Ludvig den 14.s tid skal nå bli til virkelighet, idet den franske nasjonalforsamling har besluttet å bygge en kanal, som forbiner Atlanterhavet med Middelhavet. Det vil ta 8 år å fullføre dette arbeide og kanalen vil koste omlag 10 milliarder kroner. Når kanalen er ferdig, vil den kunne la oceandampere seile gjennom Gironde langs foten av Pyreneerne til Toulouse og videre til Narbonne ved Middelhavet. Kanalen får en lengde av 492 km. og en bredde på 139 m. og en dybde på 14 m. Kanalens økonomiske betydning er selvsinnlysende. Sjøreisen mellom London og Marseille og dermed til det fjerne Østen vil bli forkortet med nesten to tusen kilometer og samtidig vil kanalen tjene til å overrisle og fruktbargjøre den sydfranske akkerjord og frembringe elektrisk energi. Når kanalen er ferdig vil Bordeaux bli en av verdens største havner.

## Uranfelter i Shwarzwald

Vesttyskland vil kunne dekke hele sitt behov for uran til sine atomenergi forsøk fra noen felter som nylig er funnet i Schwarzwald i den siste tid. Tyskland er iferd med en rekke atomenergi-undersøkelser ved universitetene i Göttingen og Heidelberg og de er viet medisinske formål, idet landet ikke har fått lov av de allierte til å beskjeftige seg med atomenergiens anvendelse til militære formål.

De rikeste tyske uranmiler ligger i den russiske sone ved Aue i Thüringen og der har russerne tusener av tvangsarbeidere i gang. De uranmiler som er funnet i Vesttyskland ligger slik til at de kan strategisk forsvares.

## Utenrikskronikk

### India kjemper mot hungersnød og kommunisme

Norges Storting har vedtatt et hjelpeprogram for India. — Planen går i korthet ut på å hjelpe en rekke indiske landsbyer til å utvikle sitt jordbruk, å utvikle småindustrien og organisere bedre sunnhetstjeneste og undervisning. Norske leger, ingeniører og fiskeriekspertter vil bli stillet til rådighet og indere vil bli teknisk utdannet i Norge — alt innenfor rammen av de 10 mill. kr. som er bevilget. Det hele er dog en dråpe i havet, når man tenker på, at India i dag har en befolkning på 370 millioner, Pakistan ikke medregnet og at tilveksten er mere enn fem millioner pr. år.

India har mange problemer å løse og det gjelder ikke bare å skaffe mat til de millioner alltid sultne munder, men også å verge landet mot politisk kaos som uvegerlig vil føre til kommunisme og ny elendighet.

Dette er premierminister Jawa harlal Nehrus viktigste oppgave, og han fikk ved valgene i vår forlenget sin myndighet. Disse valg har på grunn av landets og folke mengdens størrelse tatt flere måneder å gjennomføre, men ved slutttoppgjøret 31. mai ble resultatet offentliggjort og viste følgende resultat: Det ble avgitt 103 800 772 stemmer og av dem fikk Nehrus partikongresspartiet 43 950 265 stemmer eller 42,34 pst. Det nest største parti er sosialdemokratiet som fikk 10 072 316 stemmer, mens kommunistene og deres forbundsfeller fikk 5 463 338 stemmer. Det fjerde største parti er bøndernes og arbeidernes demokratiske parti som fikk 5 291 777 stemmer. Den største «gruppe» etter kongresspartiet ble imidlertid de uavhengige kandidater som samlet 21 974 210 stemmer. Fordelingen

av mandatene svarer dog ikke til de forskjellige partiers stemmetall. Selvom sosialdemokratene fikk nesten dobbelt så mange stemmer som kommunistene, har de siste fått 147 mandater, mens sosialdemokratene fikk bare 125. Kongresspartiet er det dominerende med 2247 mandater, mens de uavhengige med sine nesten 22 mill. stemmer har fått bare 326 mandater i enkeltstatens lovgivende forsamlinger.

Nehrus parti dominerer således og det er derfor dets politikk som har krav på den største oppmerksomhet. Nehru legger fortsatt vekt på å formulere en selvstendig utenrikspolitikk og på særlig å tale de asiatiske og afrikanske folks sak, men det er tegn som tyder på at den indiske nøytralisme etterhvert blir mere vestmaktorientert enn tidligere.

Men det forhindrer ikke, at Nehru har sine særmerkte meninger om dagens politikk. I en svar tale til opposisjonen har han i parlamentet sagt, at enhver støt te til Sungman Rhees regime i Sørkorea betød nettopp en støtte til de ting som FN skulle kjem-

pe imot. FN var gradvis blitt en beskytter av kolonialismen og det har vært umulig for de asiatiske og afrikanske land å få reist selv det tunesiske spørsmål i Sikkerhetsrådet. Og han la til: Hvis hele Asia og Afrika tilsammen ikke kan få et spørsmål behandlet fordi to-tre stormakter er imot det, kan den dag komme da de asiatiske og afrikanske land vil føle seg bedre tilpass i sine egne land enn i FN. Men det ville være en tragisk beslutning. Det var forkjert å betrakte Indias politikk som nøytral, sa Nehru videre, hvis man ikke anvendte ordet på en krigssituasjon. Hvis det sies at det foregår en krig i dag, da er vi nøytrale. — Hvis det sies at det foregår en kald krig, da er vi givetvis nøytrale. Det er likegyldig hvem som har rett. Vi vil ikke være med i denne oppvisning i skjeldsord, fordi vi ikke kan tjene noe ved det og bestemt ikke freden. —

Nehru har uten å oppgi håpet om at India kan vedbli å være i en stilling som megler mellom Øst og Vest, gjort det tydeligere og tydeligere, at han betrakter kommunismen slik som den prak-

tiseres i Russland og andre land som «en negasjon av fremskrittethet», sier det amerikanske blad «Baltimore Sun» og skriver videre: Innenfor Indias egne grenser er Nehru kommunismens sterke fiende. Ja, han er dens sterke fiende i hele Asia. Etter som det blir klarere og klarere og India oppgir sin frykt for en ny vestlig imperialisme og lærer av kommunistene selv hvor farlige de kommunistiske doktriner er, skulle vi kunne se fram til en nærmere forståelse mellom USA og den største tilbakeværende frie nasjon i Asia, sier bladet.

Men faren er der. Det fremgår av en artikkel av den indiske politikker M. N. Masani i det amerikanske tidsskrift «Foreign Affairs», hvori det heter: «Den internasjonale kommunisme kon-sentrerer seg i India ikke så meget om de fattige arbeidere og bønder som om den relativt bedrestillede intelligens. Den kommunistiske infiltrasjon har ikke lenger det samme mål som i 20-30-årene, da målet var masserevolusjon. Den søker nå å gjennomføre et statskup etter tsjekkisk forbillede ved å oppnå kon-

troll med noen få nøkkelstillinger i det nasjonale liv. Med henblikk på dette oversvømmes landet med propagandalitteratur fra Russland og Kina. Hva det fra vestlig side presteres mot dette er som en dråpe i havet. En lederskribent i Bombay spurte nylig hvorledes det kan gå til at amerikanerne som er verdens beste reklamefolk kommer så sørgelig tilkort, når de skal presentere sitt eget land overfor utlandet.»

Nehru på sin side vet, at uten amerikansk hjelp er det umulig å gjennomføre det nasjonale oppbygningsprogram, som har til mål også å avverge den kommunistiske infiltrasjon. Et tilbud om russisk hjelp er blitt avvist, fordi han fryktet at man da ville miste den amerikanske. Men de økonomiske forhold blir sletttere for hver dag og Nehrus parti har mistet meget av sin popularitet tiltross for at det har flertall i parlamentet. Man mener at det ikke lenger kan regne med noe flertall i befolkningen og det kan komme til å gi seg uttrykk på uventet måte.

# De 2,5 millioner jøder bak jernteppet går en tung framtid i møte

Av verdens 11 millioner jøder bor henved en fjerdedel eller omlag 2 1/2 million bak jernteppet, skriver den svenske journalist Peter Angler. — Denne store jødiske befolkningsgruppe går etter alt å dømme stadig hårdere tider imøte. Antisemitismen vokser hurtig i de av Moskva styrte land, og sovjetregjeringene understøtter den indirekte. Regjeringen i Sovjetunionen og dennes satellitstater gir sterk næring til den gjennom en stadig og intens hets dels mot den jødiske stat Israel, dels mot «kosmopoliter og internasjonister». Virkningen av denne voldsomme, offisielle propaganda har — etter hva det engelske blad Economist fremholder — neppe skjønnes fra antisemitistene.

Hetspropagandaen mot Israel er særlig sterk i Polen, hvis radio og presse ikke forsømmer noen anledning til å fremstille de jødiske sionister som agenter fra fremmede makter og følgelig statsfiender. Polske jøder som har søkt om tillatelse til å utvandre til Israel, er blitt arrestert og anklaget for sabotasje mot Sovjetunionen. Tidligere ble en viss utvandring tillatt fra de østeuropeiske satellitstater til Israel, men nå innviges ingen ansøkningslenger. For Sovjetunionens 2 millioner jøder hersker totalt utvandringsforbud, og det er uhyre sjelden at romanske, polske eller ungarske jøder får anledning til å reise utenlands. De 180,000 jøder i Romania, de 175,000 i Ungarn og de 50,000 i Polen må bli hvor de er uten mulighet til å unngå sin fremtidige skjebne som ter seg stadig mer skremmende.

Propagandaen mot «kosmopoliter» rammer jødene hardere enn andre befolkningsgrupper. Med kosmopolitt menes nemlig ifølge kommunistisk språkbruk enhver person som har slekt eller venner eller interesser uten for det sovjetrussiske imperiums grenser. I den forstand er naturligvis en meget stor del av de østeuropeiske jøder kosmopoliter, og dermed er de også offentlig stemplet som en slags annen rangs medborgere, hvis de ikke rent ut betraktes som forredere mot sitt land og mot sovjetsystemet.

I løpet av de siste to år er omkring 200,000 kosmopoliter og uproduktive elementer tvangsflyttet fra den romanske hovedstad Bucuresti til slaveleire i Dabruszja eller langs Donau-

kanalen. En meget høy prosent er jøder. Det samme er tilfelle med titusener og titusener av personer som siden mai i år er deportert fra den ungarske hovedstaden.

Den romanske regjering lukket nylig 21 synagoger i Transylvania og forvandlet dem til kommunistiske ungdomslokaler, idet man påberopte seg at de mosaiske menigheter utgjorde arnesteder for «kosmopoliter». Også i Ungarn og Polen er synagoger blitt stengt av samme grunn, og samtidig er alle internasjonale jødiske organisasjoner blitt forbudt i satellitstatene. Framdeles har jødene der rett til å utgi aviser og bøker på jiddisch, og ennå eksisterer et og annet jødisk teater, men det tør bare være et tidsspørsmål når også dette blir forbudt.

Satellitstatene anpasset nemlig gradvis sin politikk etter forholdene i Sovjetunionen, hvor forbud mot jødiske aviser, bøker og teater allerede har eksistert i flere år. Unntakelser gjøres bare for et lite fåtall som helt stiller seg til tjeneste for den stalinistiske propaganda. Denne strengt restriktive politikk overfor jødisk kulturliv atskiller seg helt fra forholdene i sovjetsamveldet i de første årtier av dets eksistens, da alle jødiske kulturelle manifestasjoner var gjenstand for regimets særlige omsorg.

De stadige utrensningene blant de kommunistiske toppfigurer i jernteppelandene kan ikke direkte sies å være rettet mot jødene, men det er et påfallende stort antall jødiske kommunister som i de siste to år er overrakt silkesnoren. Det seneste eksempel er Tsjekkoslovakias grå eminense, Rudolf Slansky, som ble styrtet fra sin maktstilling og i fallet trakk med seg et stort antall jødiske venner.

Romanias «røde keiserinne» Ana Pauker som nylig ble rammet av bannstrålen fra Moskva, er likeledes jødinne — og i hetsen mot henne bruker man nå med forkjærlighet ordene «kosmopolitt og internasjonalist». Selvom hverken Slansky eller Ana Pauker er blitt styrtet på grunn av sin jødiske avstamning, så utnyttes dog deres fall i den av myndighetene tolererte antisemitiske propaganda.

Det er, som det vil forstås, meget som tyder på at jødene bak jernteppet går en tung framtid imøte, heter det tilslutt i den svenske artikkel.

## HARSEM

er på grunn av 20 punkter i sine bøker på tilsammen 530 sider dømt for «bevisst bakvasking av rettsoppjøret».

Hans siste bok «Rettsoppjørets svarte flekker» 200 sider — kr. 10,— og «Folkedommen over rettssvikene» 55 sider — kr. 1,— kan ennå skaffes. Send Deres bestilling gjennom «8. Mai» og bøkene vil bli Dem omgående portofritt tilsendt.

## Tur fra Rogaland til Toten.

Hvis mange nok melder seg vil det bli arrangert busstur til Toten 9. og 10. august. De som vil delta må melde seg innen 20. juli. Nærmere opplysninger i telefon Stavanger 21133 eller pr. post til P. Thjømøe, boks 122, Stavanger.

## Herrestøvletter - damestøvletter - skisko

Våre anerkjente saueskinnsforede støvletter nedsatt i pris. — Herre i brunt og sort fettlær kr. 102,— 1  
Dame, i brun og sort bokshud kr. 81,—  
SKISKO, herre kr. 60,—, dame kr. 55,—

Skriv eller ring A/S FJORDANE SKOFABRIKK, Nordfjordeid.

## Vekkerur

Kr. 18,10 — 21,50 — 23,50 — 24,75 — 25,50 — 27,50 og 34,80

Sendes mot oppkrav.

Urmaker R. Gjessing, Drammen.

## 68-årig Oslomann,

tidl. handelsreisende som fremdeles lever i atmosfæren fra 1945 ønsker seg bort fra hjemmet. — Opphold by eller land. Pensjonsprisen fastsettes etter gjensidige ytelser. Familiemedlem. Bill. med tilbud merk: «Ordensmann nr. 212» i bladets eksped.

## Forsvar for norske interesser

Haagkonvensjonens artikkel 10 sier: I sådanne tilfelle (hvor krigsfange frigis på æresord) er deres egen regjering forpliktet til hverken å kreve eller motta av dem noen tjeneste som strider mot det ord de har gitt.

Sånn er folkerettens ånd. Den forutsetter samarbeid mellom okkupert og okkuperer. Den forutsetter undertrykkelse av primitive rettsfølelser og affekter, som fører til partisanvirksomhet. Nettopp på grunn av denne ånd var folkeretten ansett som et av de store menneskelige fremskritt. — Mangen NS-mann gikk til samarbeid i strid med en primitiv fiendtlig følelse, men som et forsvar for norske interesser. Uten ønske om å bli medansvarlige for tysk fanatisk nazisme, som de hverken da eller senere ved-

er på grunn av 20 punkter i sine bøker på tilsammen 530 sider dømt for «bevisst bakvasking av rettsoppjøret».

Hans siste bok «Rettsoppjørets svarte flekker» 200 sider — kr. 10,— og «Folkedommen over rettssvikene» 55 sider — kr. 1,— kan ennå skaffes. Send Deres bestilling gjennom «8. Mai» og bøkene vil bli Dem omgående portofritt tilsendt.

## Bestillings seddel.

Herved bestilles fra HANS MARTINUSSENS FORLAG, Bergen, ekspl. R. Astrup Nielsen: **EVENTYRET OM «SOLBRIS»** a kr. 23,00 innb. mot postoppkrav uten ekstra kostninger for meg.

Navn: .....

(skriv med Blyant)

Adresse: .....

(skriv tydelig).

FRA FORBUNDETS SEKRETARIAT.

## Forbundets landsmøte

Forbundets landsledermøte holdes i år lørdag 9. august kl. 10 i Østre Toten Festivitetslokale på Kraby på Østre Toten (Oppland fylke). Følgende dag — søndag den 10. august kl. 12 — blir det holdt et utendørs stevne samme sted. I tilfelle av ugunstig vær blir stevnet holdt innendørs i Festivitetslokalet.

Til landsledermøtet 9. august møter de spesielt oppnevnte fylkesrepresentanter. Ellers er det til dette møte fri adgang for alle interesserte. Ifølge vedtektene kan disse være med i debatten og også stille forslag, men stemmerett har bare de møtende fylkesrepresentanter.

Stevnet søndag formiddag den 10. august er åpent for alle. Forbundet arrangerer dette stevne med det for øye at det denne dag blir en virkelig mønstring av meningsfeller fra det hele land. Møtprogrammet vil bli offentliggjort senere.

Foreløbig er det meget om å gjøre — av hensyn til innkvarteringen og bespisningen — at man kan få en oversikt over hvilket frammøte man kan gjøre regning på. Man ber derfor om at de som vil delta, så snart som mulig og senest innen 25. juli fyller ut og sender inn til sekretariatet nedenstående skjema:

(Stryk det som ikke passer.)

Til FORBUNDET, Kjerschows gt. 5, Oslo.

Undertegnede .....

(tydelig navn og full postadresse)

Ønsker å delta i:

1. Forbundets landsledermøte 9. aug. 1952
  2. Forbundets stevne 10. august 1952.
- Sammen med meg kommer følgende tilh. min husstand:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

Jeg/vi ønsker å bli tilvist natteløst i tiden ..... til ..... august, altså for ..... natt/netter. (Har man spesielle ønsker om innkvartering, bes dette opplyst i en følgeskrivelse).

Jeg/vi ønsker å delta i:

1. Frokostlunsj lørdag 9. august (pris kr. 4,00).
2. Middag lørdag den 9. august (pris kr. 7,50).
3. Frokost søndag 10. august (smørbrød ell. labskaus, (pris kr. 4,00)).
4. Fellesmiddag etter stevnet (pris kr. 7,50).

## Andresens Bank og Knut Hamsuns arvinger

Av h.r.advokat Sigrid Stray

I anledning artikkel i Deres avis for 4. juli vil jeg gjerne opplyse:

Knut Hamsun opptok et lån i Andresens Bank i 1948 stort kr. 200,000 mot pant i 100 aksjer i Gyldendal Norsk Forlag. Til disse aksjer har

Bank meg at bankens skrivelser ikke var så å forstå at banken var interessert i en avdragsordning, men ønsket fullt oppgjør.

I brev av 21. juni, samme dag som Tore Hamsun hadde meddelt meg at han var kommet tilbake fra Tysk-

4. juli vil jeg gjerne opplyse:  
Knut Hamsun opptok et lån i Andresens Bank i 1948 stort kr. 200,000 mot pant i Sjøveien 4, Oslo, på 20 år, Norsk Forlag. Til disse aksjer har forlaget forkjøpsrett. Renter av lånet er forskuddsvis dekket ved utbytte på aksjene.

Etter Knut Hamsun var død, gikk banken med på å fornye gjeldsbrevet som forfalt den 10. mars for 6 måneder, hvorefter man ville komme tilbake til spørsmålet om engasjementets avvikling. Man bad om opplysning om hvordan dødsboet skulle gjøres opp. Etterat jeg hadde gjort banken kjent med at aksjene i Gyldendal eides av Knut Hamsuns 4 barn av annet ekteskap, som også hadde overtatt gjelden til Andresens Bank, skrev banken den 21. april at bankens styre ikke kunne gå med på en sådan overførsel av Knut Hamsuns gjeldsforpliktelse da engasjementet på den måte ville bli altfor langsiktig. Man bad om et forslag til ordning av gjeldsforholdet.

Jeg oppfattet dette slik at banken ville godta en avdragsordning, og satte meg i sving for å finne en ordning med faste avdrag. Etter en muntlig konferanse meddelte jeg banken den 20. mai at Tore Hamsun nå reiser til Tyskland og vil der konferere med Hamsuns forlegger om halvårlig avdrag.

Den 23. mai meddelte Andresens

var så å forstå at banken var interessert i en avdragsordning, men ønsket fullt oppgjør.

I brev av 21. juni, samme dag som Tore Hamsun hadde meddelt meg at han var kommet tilbake fra Tyskland, og at fast avdragsordning kunne skaffes, fikk jeg brev fra Andresens Bank om at styret hadde bestemt seg til å gå til inn drivelse og tvangsauksjon over depotet dersom det ikke forelå en ordning innen 8 dager.

Jeg hadde i mellomtiden henvendt meg til andre banker om innløsning av lånet, men jeg hadde ikke truffet noen definitiv ordning da jeg ville se om vi kunne tilby en fast avdragsordning.

Jeg skrev til Andresens Bank at jeg var forbauset over dens fremgangsmåte, særlig i betraktning av at der alltid inntod beløp til dekning av en rentetermin fremover utenom den løpende, og bad om 14 dagers forlengelse til å ordne gjeldsforholdet på. Dette ble imøtekommet. Den 2. juli kunne jeg meddele banken at gjelden ville bli overtatt av en annen bank.

Som det fremgår herav er det styret i Andresens Bank som har gått til oppsigelse av Hamsuns lån. Der foreligger ikke noe om at Gyldendal Norsk Forlag har kjent til bankens beslutning eller har foretatt seg noe for å komme i besittelse av Hamsuns

i strid med en primitiv flendtlig følelse, men som et forsvar for norske interesser. Uten ønske om å bli medansvarlige for tysk fanatisk nazisme, som de hverken da, eller senere vedkjente seg.

(Håkon Meyer i boken «Et annet syn».)

**GODT RAD.**

Oppsett ikke til imorgen med det som du skulle gjøre i dag — for imorgen blir det ennå dyrere.

**VI LESTE**

i skolen at hvemsomhelst kunne bli president i USA. Etterat Truman ble president, har vi forstått at dette er sandt skriver en innsender i «National Guardian» i New York.

**GODT SAGT.**

Om Frankrike har seiret, er det takket være England. England har seiret takket være USA og USA har seiret takket være Russland. Og Russland har seiret takket være allesammen. Alt dette er meget innviklet og en ytterst forargerlig situasjon, skriver Ture Jansson i sin bok «Hotell Universum».

aksjer i Gyldendal. Det har heller ikke vært vanskelig å få anbragt lånet i annen bank.

Arendal, den 11. juli 1952.

Sigråd Stray.

**Arbeide søkes**

Dame med 7 års småpике s. arbeid hvor husrom kan skaffes. — Middelsk., handelsk. Praksis: Forretting, kontor, litt sømm. — Bil. mfk. Alt interesserer nr. 211.

Har du et glidt foto, eller helst en film av et slikt, du er særskilt gla i og daglig kunne ønske å ha for øye på din vegg? Send det til meg! Jeg lar det forstørre til 18x24 cm. og fargelegger det i garantert prima kunstutførelse med lys ekte Kodak oljefarger for kr. 11,50 og kr. 13,50 henholdsvis for film eller gammelt bilde. Forstør. alene kr. 5,50 og 7,50. Anm. — om mulig — spesielle farger f. eks. på klær, hus, dyr e. l. Oppkrav. Harald Hovind, Holt i Aust-Agder.

Direktør Arne Bergsvik skr.: «Make til fargelegging har jeg ikke sett. Det er utenkelig, at bildene ikke er et vaskeekte fargefoto. Jeg skjønner ikke hvorledes dette er mulig. Slike fargeyanser! Slik usjaktighet! Gratulerer gamle venn! — og kunstner.»

3. Frostok søndag 10. august (smørrbrød ell. labbskaus, (pris kr. 4,00).  
4. Fellesmiddag etter stevnet (pris kr. 7,50).

Til dekning av disse matutgifter følger som bancopost/postanvisning/postgiro til 150 28, kr. .... (av h. t. dem som skal forestå matstellet må vi innstendig be om at denne betaling foregår samtidig med tegningen).

..... den ..... juli 1952.

(Underskrift)

Godhetsfullt bistå oss med å fylle ut det foranstående skjema så nøyaktig som mulig. Utførlig og betimelig beskjed vil lette de forberedende møteutvalgs arbeid i en vesentlig grad. Vær også så elskverdig å gi sekretariatet underretning om det — etterat De har tegnet Dem — skulle inntreffe noe som hindrer Dem i å møte.

Så snart matpengene innløper vil De fra sekretariatet motta kuponger for de måltider De har bestilt. Regn ikke med at det er tidsnok å bestille under selve møtet. Så mange som man her må regne med, må de som skal stelle, nødvendigvis ha en forhånds oversikt.

Av hensyn til dem som benytter biler eller busser, vil det på stevnestedet bli arrangert rommelig parkeringsplasser med stadig vakthold.

Oslo den 29. juni 1952.

FORBUNDETS SEKRETARIAT.

«8. Mai»

kronikk 18. juli 1952

# Vi skriver historiens dom i dag.

XXII.

Vi går så over til Hambro. Han foranlediget i 1942 (uten å kjenne Høyesteretts P. M.) som for mann i konstitusjonskomiteen et P. M. til regjeringen om Stortingets stilling. Hans resonnement, tiltrått av de øvrige medlemmer av komiteen var at «Går man ut fra at det sist valgte Storting opphørte å eksistere den 10. januar 1941, opphørte dermed også Grunnloven å eksistere». «Følgelig førte Stortinget i okkupasjonstiden en skyggetilværelse det eksisterte for å bli oppløst så snart et nytt, lovlig valgt Storting kan tre sammen».

Denne vurdering vant Stortingets enstemmige tilslutning den 28. juni 1945: «Det 89de ordentlige Storting ble innkalt til møte igjen den 14. juni 1945 for å gjenoppta sine forhandlinger».

«De 11 høyesterettsdommere forholdt seg ganske tause», skrev Hambro. Og så kommer det rare:

«I denne politiske strid gikk Stortinget med på å forelegge Høyesterett til uttalelse det spørsmål om det var grunnlovsmessig adgang til å innkalle det nylvalgte Storting før den i Grunnloven fastsatte frist, før ste søgnedag etter 10. januar 1946».

Høyesterett hadde da allerede god tatt det gamle Storting av 1936 ved å være representert ved dets åpning

15. juni 1945, nå tok det imot oppdrag fra samme, alt sammen uten å gjøre merksom på at 11 av dets medlemmer den 25. juni 1942 hadde avgitt uttalelse om at det 89de Storting overhodet ikke mer kunne innkales.

Hambro skrev: «Tror noen at Stortinget ville ha forelagt sitt spørsmål for Høyesterett dersom de 11's uttalelse hadde vært alment kjent i Stortinget? I tilbakeblikket er det ikke mulig å unnlåte å se Høyesteretts betenkning, avgitt den 10. november 1945 i sammenheng med den siterte uttalelse av juni 1942. Riktig heter det nå i betenkningen som ble avgitt av et flertall på 11 (stikk i strid med det tidligere anførte resonnement):

«Grunnloven foreskriver at valg skal holdes hvert fjerde år (§ 54). Samtidig forutsetter den at det til enhver tid skal være et lovlig valgt Storting (§71). Når den førstnevnte bestemmelse ikke har kunnet overholdes, må man legge hovedvekten på det prinsipp at det til enhver tid skal være et Storting, og man har da ingen annen utvei enn å anse det sist valgte Storting funksjonsperiode forlenget». Hambro slutt.

Høyesterett kom til det resultat, at det nylvalgte Storting kunne tre sammen før 10. januar 1946 og det møtte første gang 4. desember 1945. Hambro sa at en muligens ubevisst

erindring om uttalelsen av 25. juni 1942 kan ha ledet Høyesteretts dom mere til det resonnement at Grunnloven må bedømmes med «et visst skjøn». Dette skjøn var intet annet enn skum på en stemningsbølge, sa Hambro. Og han har merkelig ofte rett i sine uttalelser.

Vogt skrev: «Senere fikk «Kretsen» også engasjert Høyesterett i kampen mot landets nasjonalforsamling (nemlig nevnte P. M. fra de 11 dommere). Men hva ville skjedd om Stortinget ikke var blitt ansett for lovlig og om det ikke var blitt innkalt? «Kretsens» plan er klar: Den vil benytte de til rådighet stående midler for å lage en regjering etter sine ønsker».

«Grunnloven verner om Stortinget sterkere enn noen av de øvrige statsmakter. Således heter det i Grunnlovens § 85:

«Den som adlyder en befaling, hvis hensikt er å forstyrre Stortingets frihet og sikkerhet, gjør seg derved skyldig i forrederi mot fedrelandet».

Hertil knytter seg straffelovens prgf. 99:

«Den som bevirker eller medvirker til at — Stortinget eller noen av dens avdelinger — ved vold eller trusler hindres i den frie utøvelse av sin myndighet, straffes med felle i minst fem år».

Enhver kan gjøre seg opp en mening om «Kretsens» forhold til ovennevnte bestemmelser», sa Vogt.

Når man så delvis kan identifisere de kompromitterte høyesterettsdommere og de likeledes kompromitterte hjemmefrontledere med landssvikanordningens forfattere eller promotorer, er det gitt at NS-folket ikke hadde noe å håpe fra den kant. Det var utenkelig at Høyesterett skulle våge å opponere mot noe som helst ulovlig tiltak fra eksilmyndighetenes og senere fra Stortingets side.

P. Lykke-Seest skrev i «Omkring Qualingprosessen»:

«Det er en forutsetning at den som leder en rettsak, som her representerer hele rettsbegrepet, må være nøytral og helt upartisk, han må ikke på forhånd ha dannet seg en fast overbevisning om skyldig eller ikke skyldig. Kan han i dette tilfelle, — er det menneskelig mulig? Det kan jeg trygt besvare med avgjort nei. Den lagmann vil ikke kunne finnes i dette land, i denne sak».

Hva angår det i 1945 nylvalgte Storting så hadde 59 av dets medlemmer vært i tysk fangenskap, 22 i landflykt. Ett av disse forhold synes å ha vært litt av en betingelse for å kunne bli stortingsmann. En sådan forsamling kunne ikke være habil til å bedømme landssvikanordningene og derved til å dømme med lemmene av NS.

Utredningen om Hjemmefrontens og eksilregjeringens lovmakervirksomhet er ikke komplett uten å prøve lovmakernes eget syn på sitt verk.

Ifølge stortingsmann G. Moseid, «Forhandlinger i Stortinget nr. 9—1952» s. 112, uttalte høyesterettsjustitiarius Paal Berg 16. juni 1940 til dr. Dellbrügge om sin forståelse av Kongens proklamasjon 7. juni 1940:

«Hvordan man skal oppfatte hans proklamasjon kan der strides om, men jeg for min part tror at denne proklamasjon ikke har noen virkekraft i Norge som okkupert land». (uth. her).

Den gang var Paal Bergs tale en nøktern lovkyndig manns bedømmelse av regjeringens adgang til å utferdige proklamasjoner og dermed anordninger med virkekraft i okkupert område. Men senere med arbeidet han som Hjemmefrontens sjef på landssvikanordningene og

praktiserte dem som høyesterettsjustitiarius.

Denne proklamasjon er, som vi i tidligere artikler har klarlagt, en av de store grunnpillarer for fiksjonen om Norges fortaatte stailige Jrig. F. eks. skrev professor Andenes i «Aftenposten» 19. febr. 1949 bl. a.:

«Det kan ikke være rimelig tvil om at Norge både folkerettslig og strafferettslig var i krig med Tyskland også etter kaptulasjonen i Norge. I sin proklamasjon av 7. juni gjorde Konge og regjering det klart at kampen skulle fortsatte utenfor landets grenser».

I U. K.s innstilling går proklamasjonen igjen ved hvert høve, hvor det er spørsmål om den legale stilling.

Professor W. Keilhau, som var formann i den komite som utarbeidet anordningen av 22. januar 1942, skrev i en artikkel i «Aftenposten» 16. mai 1951 bl. a.:

«Når jeg for mitt vedkommende var med på å fremsette dette forslag, skjedde det ut fra den oppfatning at det blotte medlemskap i NS ikke kunne ramme av straffelovens alminnelige bestemmelser. (uth. her)

Det synes som om professoren hadde samme oppfatning som mindretallet, de fire dommere i Høyesterett hevdet i spørsmålet om hvorvidt medlemskap i NS var straffbart etter straffelovens § 86.

Professoren opplyste videre at utkastet til landssvikanordningen ble skrevet i Norge og sendt til regjeringen i London. Det ble drøftet i den norske juristforening som var blitt stiftet der. Herom skrev han:

«På dette møte gjorde jeg gjeldende at landssvikanordningen reelt om ikke formelt, var i strid med Grunnlovens § 97, idet den temmelig sikkert ville gi anledning til påtale av en rekke småforbrytelser, som ikke ville bli påtalt dersom forholdet bare skulle søkes rammet

etter den alminnelige borgerlige straffelov.

Da en yngre taler svarte meg med noen ord om at Grunnlovens § 97, som forbyr å gi lover med tilbakevirkende kraft, var «en gammel klisje», svarte jeg at denne «gamle klisje» ga et presist uttrykk for et bærende prinsipp i enhver rettsstat».

Denne «yngre taler» har dog fått stort følge i den oppfatning at Grunnlovens § 97 bare er «en gammel klisje».

Allerede 19. juli 1945 i «Verdens Gang» ga Keilhau opplysninger om landssvikanordningens tilblivelse. — Han skrev at han 10. januar 1941 rettet henvendelse til eksilregjeringen om «det strafferettslige oppgjør med de norske forredere og halvforredere».

«Her søkte jeg å godtgjøre at forrederbestemmelsene i straffeloven var utilstrekkelige og burde suppleres med henblikk på den særlige situasjon som var oppstått ved den tyske okkupasjon».

Henvendelsen førte til at den omtalte komite ble nedsatt. Om komiteens utkast skrev Keilhau:

«Det var i dette utkast fra straffelovskomiteen at det først ble foreslått å gjøre medlemskap i Nasjonal Samling til et straffbart forhold». (uth. her).

Her innrømmes altså uten forbehold at medlemskap tidligere ikke var straffbart forhold.

I komiteens motiver står at minimumsstraffen på tre år i straffelovens § 86 «vil gjøre bestemmelsen uanvendelig på flesteparten av de handlinger det vil være ønskelig å ramme». Jfr. Odelst.prop. nr. 92 (1945-46) s. 72.

Som man vet var Høyesterett ikke enig i Keilhaus (komiteens) oppfatning at det først var anordningen av 22. januar 1942 som forvandet medlemskap til straffbart forhold.



# Amerikanerne begynner å bli mistenksomme

Hevder at det drives et Vest-europeisk dobbeltspill

Legger frem den overraskende beslutning om en hemmelig fransk-russisk støttepakt

Ser på danskene som venner uten linje

New York: privat til 8. Mti.

Politiske observatører i USA sier at man i det siste har opplevd to eksempler på europeisk dobbeltspill.

Det første eksemplet kom fra Danmark, hvor danskene har levert et fartøy til Sovjet-Sam veldet, til tross for at denne leveranse er i strid med avtalen om forbud mot strategiske leveranser til østmaktene. Man har inntrykk av at danskene i det lengste vil være venner med alle, men i det lange løp er det jo ikke så sikkert at man kan vinne Moskvass evige kjærlighet med noen skipsleveranser, uttaler man.

DET ANNET EKSEMPEL er fra Frankrike. Der arresterte regjeringen Pinay den franske kommunistfører Duclos og meddelte med brask og bram at kommunistene hadde forbedret voldshandlinger mot samfunnet. I mellomtiden har representanter for det franske utenriksdepartement hatt en konferanse med sovjetrussiske diplomater i Sveits og militærpersoner fra begge land var og så tilstede. På møtet fattet man den overraskende beslutning at den fransk-sovjetrussiske støttepakt i all hemmelighet skal stå ved makt — mot en eventuell tysk fare. Mens amerikanerne i Europas interesse vil reise en tysk arme, forhandler franskmennene kjøkenveien med Stålin. Duclos slapp plutselig ut av sin varetektsarrest — antakelig på grunn av den gode forståelse mellom Paris og Moskva, men den franske regjering proklamerte samtidig — av hensyn til opinionen i USA — at man fortsetter undersøkelsene mot kommunistenes samfunnsnedbrytende planer.

## Epidemiene i Nord-Korea

## Politi-psykologi

En jøssingkollega har tatt hånd i Hanche med overkonstabel Bredo Syversen i anledning av dennes artikkel i Dagbladet for 8. 2. 1952, betitelt FRONTKJEMPERNE. Her var det en politimann uten noen psykologiske forutsetninger som hadde forlest seg på den omsegrende litteratur om «syke sinn» og sådant mere, og nå gjaldt det å få sine erfaringer innregistrert. Å få de enkelte fanger til å passe i systemet et eller annet sted, det falt så lett for en som er vant til å låse fangene inn på de forskjellige selver. Prinsippet er det samme. Rundt med nøkkelen i døra og dermed er saken iorden. Psykolog Syversen ser sine fanger an gjennom sine politipsykologiske briller: Her er en opplagt psykopat, inn i rubriken med ham. Her en fanatiker — inn på plass. Dermed holde politimann aner ikke at det også finnes Hanche-løse psykologi som ikke er fullt så tverrsikker.

Værre er det at i 1946 opptrådte en fagnaann på samme måte. Daværende direktør for Opdøl Sinnsykehus ved Molde, nå ved Rotvoll, Trygve Bauge, fant seg beføyet til å slutte seg til fordømmelseskoret. I sin iver glemte han rent at han skulle være psykolog og LÆGE, og gikk løs på oppgaven med å sværte medborgere i NS etter beste oppskrift, i Lægeforenings Tidsskrift Med prisverdig iver demonstrerte han dem av sine pasienter som hadde hatt forbindelse med NS, og det var ikke ende på all den usselde om de representerte. Se, ropte dr.

Vi skulle ikke ha bebreidet A-regjeringen, at den ikke forstår seg på finanser og statsøkonomi, hvis den ikke selv mente seg å være vi-alenevite-eksperter. Men nå har den drevet sitt spill så lenge at vi er oppe i den permanente inflasjon, Kronen synker for praktisk talt hver dag, statsbudsjettet er økt til 4,3 milliarder kr. mot 630 i siste budsjettår for okkupasjonen, og like så hurtig som lønningene stiger, øker prisene på det daglige brød. Enkelte uttrykker det slik: Mens lønningene går opp trappen, bruker prisene elevatoren.

Som typisk klassestyrt tilgodeser regjeringen sine egne, men også de oppdager etterhvert, at det hele er en illusjon. De får det ikke rummelige økonomisk sett, noe som husmødrene kan bekrefte nå, når et alminnelig husholdningsbrød koster hele 91 øre mot 18 øre dengang det var normale forhold her i landet.

Sosialteoretikerne taler så høyløyd om sosial rettferdighet, men de glemmer de virkelig små her i samfunnet, alle småsparerne og alle pensjonistene og alle dem, som gjennom et langt liv har slitt med å betale sine forsikringer for å ha noe å falle tilbake på i alderdommen. Alle disse sitter nå og føler seg snytt, grundig snytt. Av kronen, som engang var en virkelig krone, får de snaut femteparten igjen og dermed oppgir de alle gode forsetter om å spare videre. Det er gått med dem som med Ingerid Slettens hue av farvet ull: hun leder fram til dens gamle sted, da var det ikke tråden igjen.

## England er «okkupert»

— Fortsettes fra side 1 —

at «de røde» kunne bryte seg inn i huset og skyte dem ned.

PÅ DEN ANNEN SIDE har det forekommet endel tilfeller hvor engelske huseiere og eiendomsmeglere har utnyttet amerikanerne på en avskyelig måte. Drosjesjåfører har misbrukt amerikanernes tillit og manglende kjennskap til engelsk myntinndeling ved å gi for litet tilbake ved veksling. Det samme er forekommet i kinematografenes og teatrenes billettluke.

MANGE ENGELSKMENN er helig overbevist om at amerikanske offiserer levte et liv i herlighet og luksus med sine familier. Medarbeideren har foretatt nøyaktige undersøkelser — har besøkt mange amerikanske offisershjem hvor fruene arbeidet som en alminnelig engelsk husmor. Familiene levte på engelske rasjoner, simpelt hen fordi de ikke har hatt råd til å kjøpe den urasjonerte, men fryktelig dyre maten i base-kantinene.

NÅR DET GJELDER de meget om talte rasefordommer, har medarbeideren et sted funnet amerikanske

# Silverkjennelse er en trang port

## Gjensidighet i arbeidet

Samarbeide betyr at to eller alle parter gjensidig tar del i et arbeide.

Vi som pusler med Forbundets saker hører ofte om passivitet, om likegyldighet overfor, ja om motstand mot Forbundet fra NS-folks side utover landet. Snakker en så med disse øyensynlig passive, er de som regel interessert nok, men de har alltid en eller annen unnskyldning. Det kan være hensyn til stilling, til familie, til uavgjort sak og annet. Men en hører også innvendinger som f. eks. at «Forbundet aktiviserer oss ikke».

Vel, det kan være noe i det. Men har dere tenkt over at Forbundet har måttet løse en gordisk knute, at det har, billedlig talt, måtte forsøke å lage en vev av en øyensynlig uløselig floke av problemer under intens motstand fra makthavere som ikke tåler at noen trækker i deres urettferds sirkler?

Og så er da spørsmålet til deg: Har du i denne ubegriplig vanskelige situasjon stillt deg til rådighet for Forbundets arbeide? Har du offret ditt så Forbundet kunne få fritt vinge slag? Har du tilbudt ditt medarbeiderskap?

Alle yrker innen NS folks krets har sine uløste problemer.

Det kan være utelukkelse fra erhverv, fra fagforbund, fra pensjon, uløste problemer av alle slag.

Har du tenkt over hvor det ville gledet de som daglig sliter for deg i Forbundet, hvordan det dertil ville fremme din egen sak gjennom Forbundet, dersom du sammen med en gruppe av dine fag-kamerater tropet opp og sa til Forbundet: — Her er vi, til disposisjon, la oss få oppgaver. Eller når et bestemt problem krever rettslig avgjørelse: Her er vårt bidrag til gjennomføring av denne sak, som kanskje kan klare opp forholdet for vår yrkesgruppe.

Er det sån i dag? Dessverre nei. Men det beror bare på deg og på alle dine yrkesfeller om ønskemålene kan tas opp til prøvning og eventuell gjennomføring. Det kan gå hvis alle løfter i flokk.

La oss på vårt landsledermøte og stevne slutte brodering og love hverandre: Fra i dag av skal vi over hele landet hver især være aktive, for våre egne interesser og for det felles beste. La oss alle sammen hjelpe Forbundet, aktivisere det istedetfor å kritisere det og agere Besserwisser. Det siste klær ikke oss NS folk som i den vanskeligste av alle tider hadde våre meningers mot.

## Grunnlovens garantister

Av en tidligere hjemmefrontmann

«Farmand» for 7. juni behandler redaksjonelt Grunnlovens garantister (den norske) i forbindelse med USA's Høyesteretts underkjennelse av president Trumans Nasjonalisering av stålindustrien, og bladet konkluderer med at også den norske Høyesterett er Norges Grunnlovs garantister — etter først besverlig passering av alle rettsinstanser.

Jeg tenkte først å skrive til «Farmand» og påpeke dette feilsynet, men da jeg erindrer at redaktøren ikke ønsker eller inntar innlegg fra hvem som helst utenfor hans sirkler, henvender jeg meg til «8. Mai».

Hvem er så den norske Grunnlovs

om en må rekne med at klarværet i politikken forutsetter nye menn og nye meninger i statsstyret, som respekterer sine oppdragsgivere. Disse må først og fremst være ubesmittet av russere, tyskere, engelskmenn og amerikanere, de må være nordmenn rett og slett, som vi betror oss til!

Folket er det, som er garantister! Ikke bare for Grunnloven men også for Stortinget og Høyesterett! Hvis ikke den dagen kommer, og kommer snart, da folket igjen kan få bestemme sin skjebne, sykner det sakte (ja fort!) og sikkert bort så landet ligger åpent for den første diktator som melder seg, enten så denne kommer

## Det som nå foregår

er et forsøk på å oppløse den siste rest av Eidsvoldsgrunnloven og føre forfatningsformen tilbake til eneveldet — denne gang ikke til et kongelig enevelde, men til et byråkratisk partienevelde. Men revolusjonsforsøket i dag omfatter dessuten en hel omkalfatring av Eidsvoldsgrunnlovens ordning av de individuelle menneskerettigheter overfor Staten og av hele dens økonomiske ordning. Monopoler og privilegier gjeninnføres i næringslivet og den tidligere decentraliserte ledelse av rikets næringsliv hos en lang rekke private eiere, er avløst av en sentralisert ledelse, som utøves av et fåtall teoretisk utdannede statsembetsmenn. På begge disse avgjørende områder har revolusjonen allerede for en stor del satt Grunnloven ut av funksjon.

(Hans P. Lødrup i «Revolusjon mot revolusjonen».)

## Lønnsom umoral

— Forts. fra side 2. —

ustanselig er på jakt etter nye «pireringsmidler». Det mest forstemmende er dog å høre at ungdom av begge kjønn er flittige kjøpere av disse blar (cfr. bl. a. intervju i dagspressen med unge piker i realskolen).

Den samme erfaring med hensyn til skoleungdommen har man gjort i Sverige som fra København oversvømmes av et utall av såkalte «franske» magasiner. Av den grunn har de svenske foreldre slått alarm hos myndighetene, og det er nå en sterk foreldreaksjon i gang for å få totalforbud mot import av denne tvilsomme litteratur. Etter hva det opplyses fra svensk hold, dreier det seg om ca. 50 forskjellige magasiner og pinupblar med de mest lokkende titler. En del av dem selges også i Norge. Det skal bli interessant å følge de svenske myndigheters arbeid med dette problem.

Like fornøftig og prisverdig det er at ungdommen på et tidlig stadium gjennom taktfulle og forståelsesfulle lærere på sund og naturlig vitenskapelig basis får kjennskap til de seksuelle problemer, like lite ønskelig skulle det synes å være at de bibringes et skjevt og forsumpet bilde av kjærlighetslivet gjennom obscene magasiner, hvis eneste «nytte» er å bringe sine foreleggere kjempemessige inntekter.

Men problemet er ikke så enkelt i en oppløsningens tid da materialisme og nydelsestrang etter i høysetet, og de voksne selv fører an i galskapen. Et par linjer i en politivedtekt løser ikke vanskelighetene.

Hvor vanskelig og delikat problemet er, viser tillike det faktum, at store og fine forlag ikke unnsner seg for av salgshensyn å skjele til tidens dårlige instinkter. Annerledes kan det vel nenne tolkes når man i deres

